

LIETUVOS BANKO VIDAUS AUDITO SKYRIUS

Lietuvos banko valdybos pirmininkui

2011-05-18 Nr. V 2011/(5.2-0500)-216-10

DĖL AUDITO ATASKAITOS

Audito tema: Vidutinių tarpbankinių palūkanų normų (VILIBOR) nustatymas

Audito atlikimo data: 2011 m. balandžio – gegužės mėn.

Auditą atliko: Vidaus audito skyriaus auditoriai [redacted] ir [redacted].

Auditas atliktas vadovaujantis Vidaus audito skyriaus 2011 metų veiklos planu, patvirtintu Lietuvos banko valdybos pirmininko 2010 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V 2010/(1.7-0202)-02-216, Tarptautiniais vidaus audito standartais ir Etikos kodeksu.

Audito tikslai

Išanalizuoti ir įvertinti veiklos valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės tinkamumą ir veiksmingumą nustatant ir skelbiant vidutines tarpbankines palūkanų normas (VILIBOR).

Rizikos įvertinimas

Kiekviena banko veiklos sritis priskiriama vienai iš penkių liekamosios rizikos kategorijų: labai didelė, didelė, vidutinė, maža, labai maža. VILIBOR nustatymas priskiriamas *mažos* liekamosios rizikos kategorijai.

Audito rezultatų apibendrinimas

Audito metu išnagrinėti VILIBOR apskaičiavimą ir skelbimą reglamentuojantys dokumentai, įvertinta, ar jais tinkamai vadovaujamas. Peržiūrėti Rinkos operacijų departamento, Pinigų politikos operacijų skyriaus nuostatai, atsakingų už VILIBOR apskaičiavimą ir skelbimą tarnautojų pareigybių aprašymai bei Rinkos operacijų departamento 2010-2011 metų veiklos planai. Išnagrinėta 2010 metų Pinigų politikos įgyvendinimo megaproceso rizikos ir kontrolės savęs vertinimo sesijos medžiaga.

Taip pat įvertinta informacinės sistemos, sukurtos MS Excel pagrindu, „VILIBID, VILIBOR skaičiavimo programa“ apsauga konfidencialumo, vientisumo ir prieinamumo aspektais, išnagrinėtas veiklos tęstinumas, incidentų registravimas ir šalinimas, priegigos teisių suteikimas.

Audito metu nustatyta, kad VILIBOR apskaičiavimo ir skelbimo tvarkoje (toliau – Tvarka) patvirtintoje Lietuvos banko valdybos 1998 m. gruodžio 10 d. nutarimu Nr. 211 (Lietuvos banko valdybos 2005 m. balandžio 28 d. nutarimo redakcija, įsigaliojusi nuo 2006 m. sausio 1 d.) nenurodyta, kad VILIBOR turi būti skelbiamos Lietuvos banko interneto svetainėje bei BLOOMBERG informacinėje sistemoje. Taip pat Tvarkoje nenumatyta, kad Lietuvos banko interneto svetainėje skelbiamos VILIBOR apskaičiavimui naudojamos bankų palūkanų normos. Manytume, kad informacijos skaidrumui užtikrinti Lietuvos banko interneto svetainėje galėtų būti skelbiami ne tik vienos dienos, bet ir istoriniai duomenys apie VILIBOR apskaičiavimui naudojamas palūkanų normas.

Pastebėta, kad pasikeitė kai kurie VILIBOR apskaičiavimo ir skelbimo operaciniai etapai, tačiau VILIBOR apskaičiavimo ir skelbimo procedūra Rinkos operacijų departamente neatnaujinta.

Nustatyta, kad VILIBOR skaičiavimo programa neužtikrina joje saugomų tarpbankinės rinkos palūkanų normų tinkamos duomenų vientisumo apsaugos. VILIBOR programos apsaugos reikalavimų dokumente nustatytas *žemas* VILIBOR informacijos vientisumo ir prieinamumo apsaugos lygis ir tai neatitinka šio proceso ir saugomos informacijos *aukšto* (5) kritiškumo įvertinimo, nustatyto 2010 metų Pinigų politikos įgyvendinimo megaproceso rizikos ir kontrolės savęs vertinimo sesijoje.

Peržiūrėję 2010 m. ir 2011 m. sausio–balandžio mėn. skelbtus VILIBOR duomenis ir NDS &GDS bei Centrinės duomenų bazės informacinėse sistemose užfiksuotus veiksmų protokolus nustatėme, kad pasitaikė keletas atvejų, kai VILIBOR duomenys buvo pasirašyti ir paskelbti informacinėse sistemose vėliau nei 12 valandą, kaip tai numatyta Tvarkos 12 punkte.

Rekomendacijos

Rinkos operacijų departamentui:

1. Papildyti Tvarką nurodant, kad VILIBOR skelbiamos Lietuvos banko interneto svetainėje bei BLOOMBERG informacinėje sistemoje.
2. Tvarkoje numatyti ir Lietuvos banko interneto svetainėje skelbti ne tik vienos dienos, bet ir istorinius duomenis apie VILIBOR apskaičiavimui naudojamą bankų palūkanų normas.
3. Atnaujinti VILIBOR apskaičiavimo ir skelbimo procedūrą Rinkos operacijų departamente.
4. Įdiegti papildomas priemones VILIBOR programoje saugomų tarpbankinės rinkos palūkanų normų duomenų vientisumo apsaugai stiprinti (pvz.: apsaugoti nuo atitinkamų duomenų laukų, lentelių sričių ir struktūros ir/ar kt. pakeitimų).
5. Peržiūrėti VILIBOR skaičiavimo programoje saugomos ir apdorojamos informacijos vientisumo ir prieinamumo užtikrinimo apsaugos lygio įvertinimą. Nustačius, kad jis nepakankamas, kreiptis į Informacinių technologijų departamentą, kad būtų pakartotinai atliktas VILIBOR skaičiavimo programos apsaugos tyrimas.

Taip pat pateiktos rekomendacijos dėl kontroliuojančio tarnautojo pareigybės aprašymo papildymo, NDS&GDS dokumentų registro saugojimo laiko bei VILIBOR skelbimo procedūros tobulinimo.

Rinkos operacijų departamentas pateikė savo pastabas ir parengė veiksmų planą rekomendacijoms įgyvendinti.

Siūlomoms Tvarkos pakeitimams (1 ir 2 rekomendacijoms) Rinkos operacijų departamentas nepritarė. Departamentas mano, kad tai yra smulkūs patikslinimai ir dėl jų nėra tikslinga keisti Tvarką, jei iškiltų poreikis iš esmės koreguoti Tvarką, rekomendacijos būtų apsvarstytos dar kartą.

Vidaus kontrolės įvertinimas

Audito objekto veiklos valdymo, rizikos valdymo ir kontrolės procesai vertinami pagal šią skalę: *veiksmingi*, *pakankamai veiksmingi*, *nepakankamai veiksmingi*, *neveiksmingi*. Atsižvelgus į audito metu nustatytus faktus, VILIBOR nustatymo ir skelbimo veiklos proceso valdymas, rizikos valdymas ir vidaus kontrolė vertinami kaip *pakankamai veiksmingi*.

Skyriaus viršininkas

